

Klankbordgroep 3: onderwijs en kinderopvang

Verlag

25 april 2023 | door IDEA Consult, in opdracht van Gemeentebestuur Borsbeek

Het participatietraject in kader van de mogelijke fusie tussen Borsbeek en Antwerpen

Op 28 januari 2022 kondigen de burgemeesters van Antwerpen en Borsbeek aan dat ze de intentie hebben om te fuseren. Op 21 februari 2022 keurde ook beide gemeenteraden de intentieverklaring goed.

Sindsdien is het alle hens aan dek om te onderzoeken wat een mogelijke fusie zou betekenen. Het onderzoek verloopt via werkgroepen tussen Antwerpen en Borsbeek.

Maar fusie is niet enkel een verhaal van de twee gemeentebesturen, het Borsbeekse bestuur is ervan overtuigd dat ook de inwoners gehoord moeten worden in het traject. Daarom organiseert het bestuur een participatietraject dat bestaat uit drie onderdelen:

- ▶ Twee werksessies met de adviesraden (9 maart en 30 mei)
- ▶ Vijf klankbordgroepen met de inwoners rond vijf thema's
 - 20 maart '23: veiligheid
 - 18 april '23: Districtswerking en dienstverlening
 - 25 april '23: Onderwijs en kinderopvang
 - 8 mei '23: omgeving en ruimte
 - 15 mei '23: vrije tijd
- ▶ Online bevraging rond de thema's van de klankbordgroepen

Dit document kadert in de klankbordgroep over onderwijs en kinderopvang. Na een korte inleiding nam Emmy Proost, directeur flankerend onderwijs in de stad Antwerpen, het woord. Vervolgens gingen we samen met de aanwezige Borsbekenaren in gesprek over uitdagingen binnen het Borsbeekse onderwijs en enkele concrete projecten in het Antwerpse flankerend onderwijsbeleid.

Na onderwijs kwam kinderopvang aan bod. Ook hiervoor hadden we met Nele Schiepers, regie kinderopvang in de stad Antwerpen, een goede bril op hoe kinderopvang er in de toekomst zou kunnen uitzien. De sessie werd afgerond met een plenaire vragensessie en een korte uitleiding.

Vervolgens hebben we 8 praktijkvoorbeelden besproken over hoe de Antwerpse districten inzetten op nabijheid, identiteit en extra dienstverlening. De aanwezige Borsbekenaren hebben de voorbeelden gescoord aan de hand van rode en groene stickers en aangegeven wat hen er al dan niet in aanspreekt.

In dit document kan u het verslag van de avond vinden.

Onderwijs

De Borsbeekse scholen: scholenkoepel

In Borsbeek zijn er op dit moment drie scholen:

- ▶ Twee gemeentescholen: GBS de Klinker en de kunstacademie
- ▶ Eén vrije school: Sint-Jozef-Instituut

Ongeacht de fusie is het de bedoeling dat de twee gemeentescholen naar de stedelijke onderwijskoepel zouden gaan. Voor de vrije school verandert er in dit perspectief niets.

De Stedelijke onderwijskoepel, waartoe de twee gemeentescholen zullen behoren, geeft onderwijs aan 57.000 leerlingen en cursisten. Het gaat in totaal over 120 scholen, academica en centra. Door het grote aantal scholen en leerlingen heeft de stedelijke onderwijskoepel belangrijke schaalvoordelen: sterke, professionele ondersteuning en begeleiding voor de scholen.

Daarnaast is er binnen de onderwijskoepel bijzondere aandacht voor: leerwinst, sterke teams, breed aanbod, inspirerende en duurzame leer- en werkomgevingen en actief burgerschap.

Vanaf 31/12/2023 start een communicatietraject over alle concrete stappen.

Flankerend onderwijsbeleid

Cijfers

Op de scholenkoepel waartoe de Borsbeekse scholen behoren heeft de mogelijke fusie met Antwerpen dus geen rechtstreekse impact. Waar de mogelijke fusie wel een impact op zal hebben is op het flankerend onderwijsbeleid.

Flankerend onderwijs is alles wat de gemeente aanvullend doet op het Vlaamse onderwijsbeleid in samenwerking met lokale partijen (bijv. scholen). Het doel is grotendeels om gelijke onderwijskansen te bewerkstelligen.

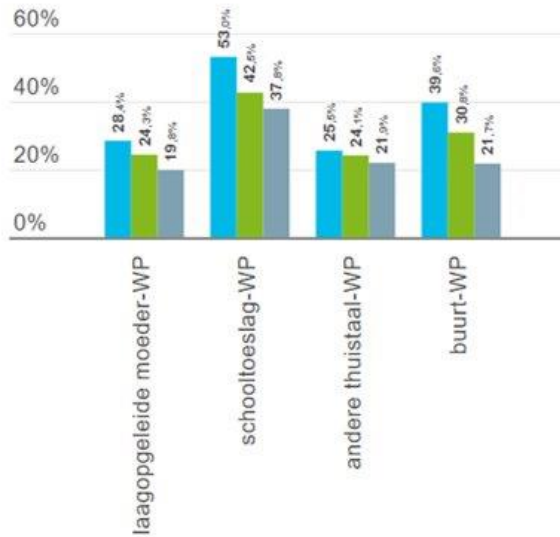
Dat flankerend onderwijsbeleid belangrijk is voor Borsbeek tonen onderstaande cijfers.

Borsbeek kampt met belangrijke uitdagingen op vlak van leerlingen die in Borsbeek wonen. De risicokenmerken tonen dat de Borsbeekse jeugd bovengemiddeld kwetsbaar zijn.

■ Borsbeek ■ Antwerpen (Prov.) ■ Vlaams Gewest

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

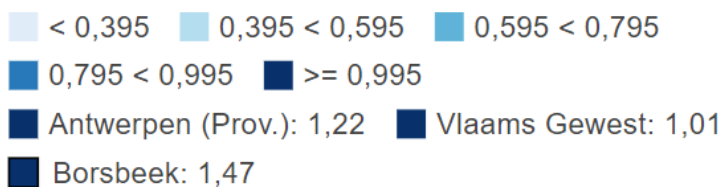
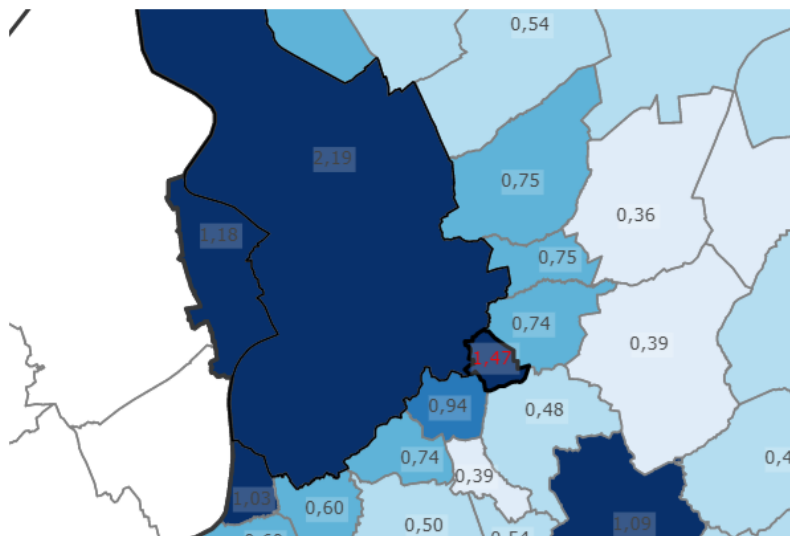
Grafiek 4 | Risicokenmerken leerlingen gewoon basisonderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GBO (2021-2022)

Wanneer we de risicokenmerken samenbrengen in de onderwijskansarmoede-index (OKI), dan zien we dat Borsbeek in dezelfde categorie valt als Antwerpen. In vergelijking met de andere buurgemeenten scoort Borsbeek hoog.

Kaart 1 | Gemiddelde OKI gewoon basisonderwijs volgens woonplaats (2021-2022)

Ook het aandeel vroegtijdige schoolverlaters ligt met 17,3% hoog in Borsbeek (provincie Antwerpen: 13% / Vlaams Gewest: 10,9%).

Emmy Proost aan het woord

(Zie PowerPoint voor haar presentatie)

Belangrijkste highlights:

- ▶ Jaarlijks gaat er ongeveer 15 miljoen euro naar flankerend onderwijsbeleid in Antwerpen
- ▶ Het team waarvan Emmy directeur is bestaat uit ongeveer 70 VTE
- ▶ Vanuit Flankerend onderwijsbeleid zet de stad sterk in op financiële ondersteuning voor de scholen en de ouders. Kwetsbare gezinnen kunnen in aanmerking komen voor het sociaal fonds. Om schooluitstapjes betaalbaar te houden geeft de stad Antwerpen vignetten voor de zoo, voor de haven en voor meerdaagse uitstappen aan de scholen, enz.
- ▶ De stad werkt ook proactief rond het nastreven van voldoende onderwijsplaatsen op haar grondgebied: o.a. door de aankoop van gronden en panden, door hulp te bieden bij het oprichten van een school en bij de ondersteuning van het (ver)bouwen.

Rondetafelgesprek onderwijs

Na de presentatie van Emmy gingen we met de aanwezige Borsbekenaren in gesprek over onderwijs. We stelde hen eerst de volgende twee vragen:

- ▶ Voor welke uitdagingen is er volgens jullie de meeste aandacht nodig binnen het onderwijs in Borsbeek?
- ▶ Wat zijn volgens jullie de oplossingen voor deze uitdagingen?

Vervolgens keken we samen met Emmy Proost naar 8 voorbeeldprojecten uit het Antwerpse actieplan A'REA up. Dat laatste is een actieplan dat de stad Antwerpen jaarlijks schrijft in het kader van flankerend onderwijsbeleid.

Uitdagingen in het Borsbeekse onderwijs	Oplossingen?	Link met Antwerps flankerend onderwijsbeleid?
Kansen om te slagen liggen lager door minder onderwijskansen	<p>Gezinnen moeten hiervoor openstaan anders werkt dit niet.</p> <p>Onderwijs coaching van leerlingen die dreigen uit te vallen.</p> <p>Vinden en behouden van leerkrachten: sterkere ondersteuning van leerkrachten stedelijk onderwijs.</p>	<p>1 plan-1kind</p> <p>Doorverwijzing is belangrijk.</p> <p>Is er genoeg tijd om projecten op te volgen vanuit het onderwijzend personeel om die projecten op te volgen?</p> <p>Wat houdt de coaching bij schooluitval in?</p>
Kansarmoede en anderstaligen	<p>Weerspiegeling maatschappij / brugfiguren / mensen met andere etnische achtergronden in het onderwijs als leerkracht/begeleider</p> <p>Leerkrachten ondersteunen bij kennis over andere etniciteiten en ideologieën: het gesprek met leerlingen aangaan, open dialoog stimuleren</p>	<p>Taal leren via 'boekstart in de kinderopvang'.</p> <p>Leerkracht maakt het verschil: taalbeleid</p>
Watervalstelsel/ demotivatie van leerlingen / beperkte interesse van ouders in onderwijs van kinderen	<p>Ouders stimuleren om aandacht te hebben voor wat het kind op school doet, ook geen onrealistische verwachtingen opdringen aan kinderen</p> <p>Betrokkenheid bij het oudercomité versterken</p>	<p>Al sinds 1995 zet de stad Antwerpen in op de connectie tussen school en ouders.</p> <p>Nu heet het project: de schoolbrug. Hier gaat jaarlijks meer dan 1 miljoen euro naartoe. Met deze middelen zetten scholen in op ouderparticipatie. Bijv. ouders die nooit zelf naar school zijn geweest aanmoedigen om in gesprek te gaan over de school met hun kinderen: hoe is het op school geweest? Ook het traject 'KAAP' dat specifiek inzet op ouders die geen Nederlands spreken enz.</p>

		Dit heeft doorheen de jaren een groot effect teweeggebracht volgens Emmy Proost.
Weekendscholen: 5 dagen op school en in het weekend nog twee dagen	Connectie tussen actoren in de maatschappij versterken.	Gesprekken voeren met bijv. moskeeën. In Antwerpen neemt Atlas dit op.

Kinderopvang

In het laatste deel van de klankbordgroep schakelden we van het onderwerp onderwijs over naar het onderwerp kinderopvang. Hierrond kwam Nele Schiepers, regie kinderopvang in stad Antwerpen, een toelichting geven over de gang van zaken in Antwerpen (zie PowerPoint voor haar presentatie).

